

PERSONALITĂȚI MARCANTE
ALE MEDICINII VETERINARE
DIN BUCOVINA, MEMBRI AI
ACADEMIEI ROMÂNE (III).
PROFESOR DR. ION CIUREA (1878–
1944), MEMBRU CORESPONDENT
AL ACADEMIEI ROMÂNE

Dumitru CURCĂ⁵
curca_fiziopat@yahoo.com

ABSTRACT: Prof. I. Ciurea followed the Courses of The Superior School of Veterinary Medicine in Bucharest between 1896–1901. In 1902 he maintained his thesis of veterinary surgeon. He worked as a veterinary surgeon in the Moldavian town Piatra Neamt where he carried out research work regarding bovine Cysticercosis in the slaughtering house of the town. Examining a large carp from a market shop in Piatra Neamt, he noticed a lot of groups like pearls over the body and especially on the head and he diagnosed the parasite *Neodiplostomum perlatum*-Ciurea 1910. Since that moment, Professor Ciurea began an ample study on trematodes where the fish was considered a complete or intermediary host in one stage or another of development for their evolution. From September 1910 in 1912, he studied in Germany with professor Östertag and Professor Max Braun, especially about fish helminths and the larvae which migrate from the fish to humans, birds and mammals. He also studied the transmission of *Opistorchis felinus*, frequently met in dogs and cats. The first intermediary host is the gasteropode *Bythinia leachi*, and the second one the fish belonging to Cyprinidae family: *Cyprinus carpio*; *Scardinius erythrophthalmus* L for metacercaria. Prof. I. Ciurea in 1919 founded the Department of Parasitology and

⁵ Prof. univ. dr. la Facultatea de Medicină Veterinară din București; membru titular al Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române.

Food Inspection as part of Superior School of Veterinary Medicine in Bucharest as well as an experimental research laboratory for worms study which existed as larvae stage in fish and adult humans, mammals and birds.

In the Faculty of Veterinary Medicine-Bucharest, he founded one of the nicest museums of ichthyopathology and regarding the first patrimony he studied, together with Grigore Antipa from National Museum of Natural Sciences, the fauna of the Danube Delta. He carried out important and ample research studies concerning the families: Heterophyidae, Strigeidae, Opisthorchiidae, Paramphistomatidae etc. The paper „Heterophyidae of the Parasitary Fauna in Romania” uses the systematic morphologic study and the experimental method to describe new species: *Metagonimus (Loosia) romanica* (1912) and *Metagonimus (Loosia) dobrogensis*, *Parascocotyle sinoense*; *Ascocotyle sinoecum* (1923); *Metascocotyle witenberge*; which have fish as intermediary host: *Scardinius erythrophthalmus* L; *Abramis brama* L; *Blicca björkna* L, and *Idus idus*. For the microscopic exam I. Ciurea pointed out metacercaria cystis inside of fish eggs, muscles and wings. He described five new species in the Strigeidae family: *Prohenistomum apendiculatus*, *Proelaris clevate*, *Neodiplostomum (Conodiplostomum) pseudospathula*, *Neodiplostomum (Conodiplostomum) perlatum* (1911) and *Neodiplostomum cuticula*. Considering his scientific activity in the field of helminthology he was invested with the title of member of Natural Sciences Academy in Halle.

În anul 2004, cu sprijinul Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului din România, în prestigioasa editură EDITURA PRINCEPS EDIT IAȘI, au apărut sub redacția reputatului Profesor EMIL SATCO, două volume ale Enciclopediei Bucovinei, volumul 1 cuprinzând 693 de pagini, iar volumul 2 cuprinzând 767 de pagini (Fig. 1). Lucrarea cuprinde un număr impresionant de informații privitoare la viața și opera bucovinenilor (fie născuți pe aceste meleaguri, fie a celor care au activat în Bucovina), din domeniul culturii, artei, științei, teologiei, social-politic, sportiv etc.(20).

Dintre personalitățile medicinei veterinare citați în această capodoperă de mare anvergură, sunt și cei care au fost membri ai Academiei

Române (15, 16, 17), iar prin subiectul prezentului articol, constituind o continuare a comunicărilor și publicațiilor din acest domeniu (Fig. 2).

Ion Ciurea s-a născut la 13/26 aprilie 1878, în orașul Fălticeni, județul Suceava, plasa Târgu (fosta Moldova Șomuz). Contrar celor prezentate de mulți istorici care s-au referit de-a lungul anilor la biografia lui Ion Ciurea (2, 19, 21, 22, 23) precum că, ar fi urmat școla primară și cea secundară în orașul natal, Fălticeni, îndeosebi ale celor scrise de Prof. dr. Al. Niculescu în anul 1987 în „*Personalități din trecutul medicinei veterinare*” pag. 116 (3), prin Certificatele de absolvire a învățământului primar și ale celui secundar din România, se relevă cu certitudine incontestabilă că, a urmat primele trei clase primare (I–III) la Școala rurală din comuna Miroslăvești* (în trecut, Miroslăvești), conform Cerificatului de Absolvire nr. 34 din 14 august 1891 (Fig. 3). În anul școlar 1891–1892, a urmat în Învățământul primar urban, studiind clasa a 4-a la Școala de băieți nr. 3 „C. P. Negri” din orașul Roman, conform Cetificatului emis la data de 28 Ianuarie 1892 (Fig. 3). Cursurile secundare le-a făcut la Gimnaziul “Roman Vodă” din orașul omonim, Roman, astfel: anul I 1892–1893; anul II 1893–1894; anul III 1894–1895 și anul IV 1895–1896 (Fig. 4).

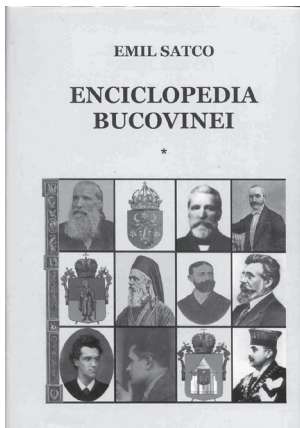

Fig. nr. 1 – *Enciclopedia Bucovinei*, vol. I, 2004

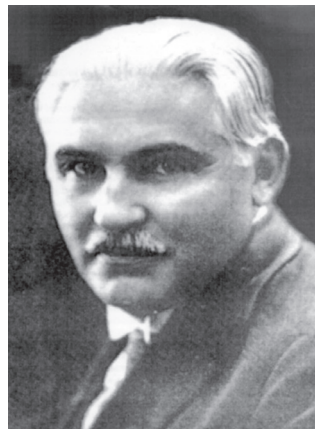

Fig. nr. 2 – Profesor dr. Academician (m.c.) Ion Ciurea (1878–1944)

După absolvirea Invățământului secundar în anul 1896, urmează în perioada 1896–1901, cursurile Școlii Superioare de Medicină Veterinară din București. În anul 1902, își susține teza pentru obținerea titlului de

medic veterinar, având ca temă aspecte despre *Tifosul canin*. Din anul 1902 până în anul 1905, I. Ciurea a făcut serviciu ca angajat în diferite locuri, la regionala căilor ferate din Craiova, deoarece concursurile pentru ocuparea posturilor de medic veterinar nu erau anuale. Abia în anul 1905 s-a ținut un asemenea concurs, la care a reușit al doilea (1).

La sfârșitul secolului al XIX-lea, comuna Miroslăvești făcea parte din plasa Siretul de Sus a județului Suceava și era formată din satele Miroslăvești-Năvrăpești, Soci, Ciohoreni, Verșeni și Mitești, având în total 4228 de locuitori. În comuna Miroslăvești funcționau la acea vreme, patru biserici și două școli mixte cu 69 de elevi, iar principalul proprietar de terenuri era Gr. M. Sturdza (Lahovari, George Ioan, 1901, „Miroslăvești, com. rur.” în: *Marele Dicționar Geografic al României*. 4. București: Stab. grafic J. V. Socecu. pp. 351–352). Anuarul Socec din 1925 consemnează comuna în plasa Pașcani a aceluiași județ, având 4500 de locuitori în aceleași sate (satul Miroslăvești-Năvrăpești numindu-se *Miroslăvești*). În anul 1950, comuna a fost transferată raionului Pașcani din regiunea Iași. Iar apoi în 1968, comuna a trecut la județul Iași (Legea nr. 3/1968”. *Lege-online.ro*. Accesat la 27 mai 2014; „Legea nr. 2/1968”. *Monitoruljuridic.ro*. Accesat la 27 mai 2014). Componenta actuală o are din 2004, când satul Ciohorăni s-a separat pentru a forma o comună de sine stătătoare (Legea nr. 545 din 25 noiembrie 2004 pentru înființarea comunei Ciohorăni prin reorganizarea comunei Miroslăvești, județul Iași”. *Lege Online.ro*. Accesat la 27 mai 2014).

Pe baza concursului și-a ales abatorul din orașul Pietra-Neamț. Nu se poate spune ce l-a determinat să-și aleagă acest oraș: frumusețile regiunii, patriarhatul domolului oraș de munte sau alte cauze. S-a căsătorit de tânăr, cu Cecilia Ivlev, fiica medicului veterinar șef al orașului Pietra Neamț. În orașul ce îl alesese prin concurs, alăturându-și, tot din acest oraș, o demnă și respectată doamnă de viață, Cecilia Ciurea. Referitor la anii 1905–1906, anii de început ai profesiei de medic veterinar sunt descrise astfel: „*Pietra Neamț, oraș frumos, așezat între dealuri împădurite și râul Bistrița. Încolo, nimic, decât cluburi și cafenele de discutat „politică” și de jucat cărți, ceea ce ar fi trebuit să facă și Ciurea, pentru a fi pe placul tinerilor cu care atunci făcuse cunoștință, deoarece timpul liber trebuia ocupat cu ceva. Au început atunci să învețe amândoi limba germană și, pentru a fi mai atrăgător pentru el, s-au abonat la revista editată de prof. Östertag de la Școala Superioară de Medicină Veterinară, din Berlin. În felul acesta, învățau și limba germană și aflau în același timp ce se lucrează nou în străinătate*”.

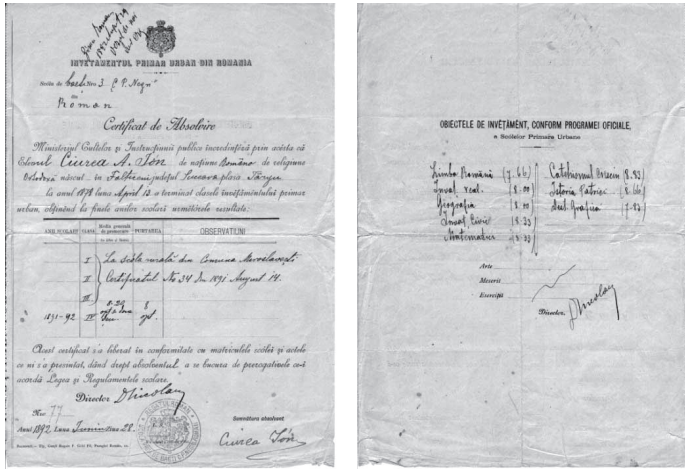

Fig. nr. 3 – Certificatul nr. 77 emis la data de 28 Ianuarie 1892, de către Școala de băieți nr. 3 „C. P. Negri” din orașul Roman, Învățământul primar urban

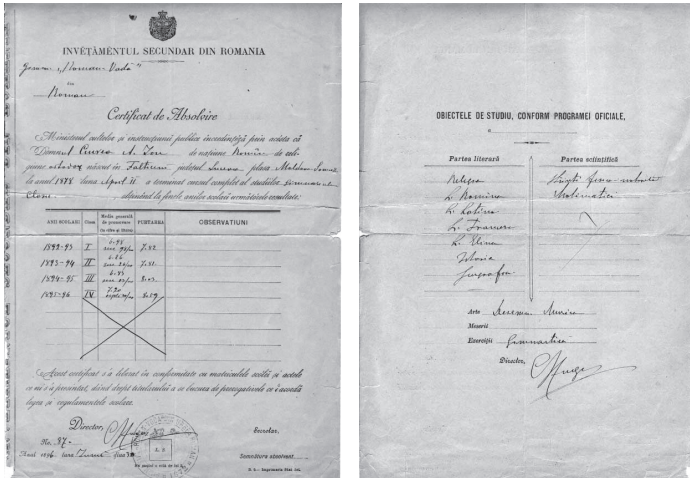

Fig. nr. 4 – Certificatul nr. 87 emis la data de 30 Iunie 1896, de către Gimnaziul „Roman Vodă” din orașul omonim, Roman, Învățământul secundar din România

La scurtă vreme, Ion Ciurea află de cercetările făcute la Berlin, referitor la *Cisticercus bovis* și de faptul că, la abatorul din Berlin se făcea examenul obligatoriu pentru aceste larve. Curios și dornic de a cunoaște care este situația la noi, începe cu orașul Piatra-Neamț și, în scurt timp, publică

În anul 1909, când era oarecum cunoscut prin lucrările sale atât în țară, cât și în străinătate, apare în activitatea prof. Ciurea un fapt care îi va marca preocupările sale de cercetare pentru aproape toată viața și anume, găsind în piața orașului Piatra Neamț un crap foarte mare, care prezenta pe toată suprafața corpului și mai ales pe cap, o serie de formațiuni ca niște perle de o rară frumusețe. Este vorba de *Neodiplostomum perlatum* – Ciurea (1910). Odată cu cercetarea lui *Neodiplostomum perlatum*, I. Ciurea începe studiul trematodelor în evoluția cărora intervine, drept gazdă definitivă sau intermediară, peștele, într-un stadiu sau altul de dezvoltare. La Piatra Neamț, strânge un material extrem de bogat pe care le grupează pe problematică, atât cât are posibilitatea, în țară (4, 6, 8).

Ion Ciurea a fost membru al Asociației Generale a Medicilor Veterinari din România, fiind în comitetul de conducere al Asociației, precum și membru al Societății de Medicină Veterinară, publicând articole științifice în periodicele vremii și anume: ARHIVA VETERINARĂ, revistă cu circulație internațională (Fig. 5), REVISTA VETERINARĂ MILITARĂ, revistă a corpului medical-veterinar militar (Fig. 6), BULETINUL Direcției Zootehnice și Sanitare Veterinare; BULETINUL Asociației Generale a Medicilor Veterinari; REVISTA DE MEDICINĂ VETERINARĂ (*Zootehnie, Igienă și Economie rurală, sub Direcțiunea lui I. Șt. Furtună, Șeful serviciului veterinar din Direcția Generală a Serviciului Sanitar, Revistă ce apare în luna aprilie a anului 1888, la Focșani*); REVISTA ȘTIINȚELOR VETERINARE (*apariție lunară; Director Ion Călinescu; Redactor Dr. Florin Begnescu*); ARCHIVES ROUMAINES DE PATHOLOGIE EXPÉRIMENTALES ET DE MICROBIOLOGIE etc.

Fig. nr. 7 – Robert von Ostertag (Martie 24, 1864 – Octombrie 7, 1940), medic veterinar german care a introdus în anul 1890, un riguros program de inspecția cărnurilor în Berlin, fiind considerat pe drept cuvânt îpărintele inspecției veterinare a cărnii” în Germania. Reușind astfel ca în anul 1900, să reducă incidența tuberculozei de tip bovin, la om. A publicat printre primii, manualul intitulat: *Lehrbuch für Fleischbeschauer*, care mai târziu a fost tradusă în limba engleză: *Handbook of Meat Inspection*.

În septembrie 1910, pleacă în Germania, unde studiază la Berlin și Königsberg, până în anul 1912; în cei aproape doi ani de studii în Germania, a lucrat în laboratorul prof. Robert von Östertag (Fig. 7), la Berlin, în problema inspecției cărnurilor și al prof. Max Braun (1850–1930), în problema parazitozelor la om și animale (Fig. 8).

Prof. Östertag a apreciat în mod deosebit activitatea și cercetările făcute de I. Ciurea referitor la helminții peștilor, după cum și la formele larvare ce trec de la pește la om și animale, lucrări care au servit prof. Östertag la întocmirea tratatului său de inspecția alimentelor, în a cărui prefață scrie: „Am completat capitolele referitoare la patologia peștilor cu ceea ce a stabilit în lucrările sale atât de valoroase elevul meu, Ion Ciurea”.

Fig. nr. 8 – Prof. Max Braun (1850–1930), vestit parazitolog al vremii, a studiat printre altele și paraziții de la animale care trec la om (zoonoze), publicând mai multe manuale: I.: *Naturgeschichte der tierischen Parasiten des Menschen*. II.: *Klinik und Therapie der tierischen Parasiten des Menschen*. 5. Aufl. (Band 1) und 2. verm. Aufl. (Band 2). 2 Bände. [nach diesem Titel suchen] Würzburg und Leipzig, Kabitzsch, 1915/1920. X, 559 SS., 3 Bll.; VI, 506 SS. Mit 426 Abbildungen im Text. Ohln.bde

Faptul că Ion Ciurea a audiat cursurile prof. Max Braun și a colaborat cu acesta, a influențat mult orientarea cercetărilor ulterioare ale prof. Ciurea care, cel puțin pentru țara noastră, este primul care trece la efectuarea de lucrări experimentale; el reproduce diferite helmintoze și determină gazdele intermediare pentru multe trematode. În acel timp, câțiva mari parazitologi ai lumii, ca Max Braun, Askenazy și alții, erau preocupați de modul de transmitere al lui *Opistorchis felineus*. Consacrarea sa pe plan internațional se datorează descoperirii la pești a metacercarului infestant de *Opistorchis felineus* și reproducerea experimentală a dezvoltării lui la animale domestice, corectând eroarea renumitului parazitolog elvețian E. Askenazy. Ciurea Ion lucrează intens la această studiu, tot la Piatra Neamț, între anii 1913–1916 și descrie modul de evoluție la trematodele *Opistorchis felineus* (Fig. 9), *Pseudophyton danubiense* sau *Mothorhis*

albidus, aprofundând studiul peștilor ca gazdă intermediară pentru trematode, dintre care menționăm: *Larvele de Diphyllobothrium latum la peștii din bălțile Dunării* (1913), larva la plătică și biban (Fig. 10).

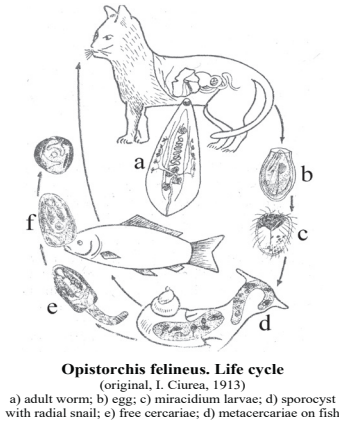

Fig. nr. 9

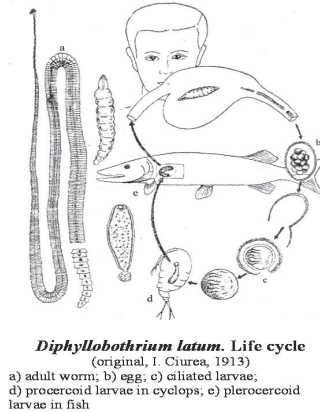

Fig. nr. 10

Activitatea profesională și științifică a lui I. Ciurea se va întrerupe, întrucât în ziua de 28 iunie 1914 Franz Ferdinand, arhiducele Austriei și moștenitorul tronului austro-ungar, a fost asasinat la Sarajevo de Gavrilo Princip, un student naționalist sârb-bosniac. Asasinatul a amorsat tensiunea gravă, care exista deja în Europa. Rebeliunile de la Sarajevo provocate de asasinarea arhiducelui Franz Ferdinand au fost instigate de minoritatea sârbă, care era nemulțumită de anexarea în 1908 a Bosniei și Herțegovinei de către imperiul Austro-Ungar, ca și de invadarea și ocuparea violentă a provinciei de către același imperiu, în 1878, astfel la 15/28 iulie, 1914 Austro-Ungaria declară război Serbiei. La 17/30 Iulie, 1914 reprezentanții Antantei fac cunoscut guvernului român acordul țărilor lor privind unirea Transilvaniei cu România, în schimbul participării României la război împotriva Puterilor Centrale (5, 18). La 18/31 Iulie, 1914 mesajul Împăratului Germaniei Wilhelm al II-lea către regele Carol I, prin care cerea României să-și îndeplinească obligațiile către Puterile Centrale (prevăzute de Tratatul din oct. 18/30, 1883, semnat la Viena de către Regele Carol I, în cel mai strict secret, Tratat de alianță româno-austro-ungar, la care Germania aderă în aceeași zi). După doi ani de neutralitate, 1914-1916, România își mobilizează armata și populația, și intră în război alături de

puterile Antantei, la 14/27 VIII 1916, când medicul veterinar Ion Ciurea, având gradul de colonel, era șeful Serviciului veterinar al Diviziei 9 (12, 13, 14), avându-l ca suplinitor pe medicul veterinar G. K. Constantinescu, cu gradul de căpitan, care s-au aflat pe frontul din Cadrilater⁶. Apărarea era condusă de Generalul Mihail Aslan, comandantul Armatei a III-a, care avea în subordine și capul de pod de la Turtucaia, care declara plin de importanță, cu doar câteva zile înaintea catastrofei, că «Turtucaia va fi Verdunul românesc». Generalul Mihail Aslan ordonă comandantului Diviziei a 9-a Infanterie să lase pentru apărarea capului de pod Silistra doar 4 batalioane, cu celelalte forțe să execute un contraatac înspre Turtucaia. Trupele din Divizia a 9-a Infanterie au fost însă oprite și obligate să se retragă la Silistra, astfel scapă cu viață și Ion Ciurea. În aceste condiții are loc predarea trupelor române din capul de pod Turtucaia. Conform Ordinului Diviziei 9 Infanterie nr. 1549 din 01 iunie 1913, batalionul 2 și-a schimbat garnizoana de la Ostrov la Anadalchioi, unde a venit și restul regimentului de la Galați. Cu data de 01 ianuarie 1914, unitatea constituită pe două batalioane și o companie mitralieră și-a mutat reședința la Turtucaia. Acest regiment a participat la războiul din anul 1913 din Bulgaria. Pentru faptele de arme drapelul său a fost decorat cu medalia Trecerea Dunării 1913.

După terminarea Primului Război Mondial, în anul 1919 se înființează la Școala Superioară de Medicină Veterinară din București, catedra de Parazitologie și Inspecția alimentelor, cu post de conferențiar, ce urma să se ocupe prin concurs, la care reușește Ion Ciurea. Cu toate că învățămîntul medicinei veterinare avea atunci o vechime de peste 50 de ani, totuși nu fusese numit niciodată un specialist în parazitologie. În această a doua etapă a activității sale, Ion Ciurea, devenit profesor titular de Parazitologie

⁶ Bătălia s-a desfășurat între 1 și 6 septembrie 1916 și s-a încheiat cu înfrângerea trupelor române, care apărau capul de pod Turtucaia. Generalii M. Aslan și N. Teodorescu erau la comanda a 19 batalioane inițial, iar apoi 31 batalioane (în faza finală): cu un efectiv de 39.000 luptători. Bilanțul sângeros al înfrângerii de la Turtucaia nu este cunoscut cu exactitate. Dar se estimează că trupele române au suferit următoarele pierderi: 3.500 de militari au reușit să se salveze, refugiindu-se la Oltenița sau Silistra; 7.000 morți și răniți au fost îngropați în cele două imense gropi comune din Cimitirul de Onoare Șumenți (Daidâr)/Bulgaria; 28.500 au fost luați prizonieri“. Cultul Eroilor a construit în anul 1926 Cimitirul de onoare de la Șumenți (Daidâr), unde au fost înhumați aproximativ 8.000 militari români, bulgari, germani și turci din împrejurimile localității Turtucaia și de pe raza județului Durostor. Aceștia sunt îngropați în morminte individuale și în două gropi comune. Astăzi, Cimitirul de onoare este administrat de Muzeul de Istorie Națională din Tutrakan.

și Inspekția alimentelor din anul 1922, depune o dublă activitate foarte intensă. Începând cu anul 1921 Școala Superioară de Medicină Veterinară se transformă în Facultatea de Medicină Veterinară, fiind încorporată în Universitatea București. În țara noastră, cât și la Facultatea de medicină veterinară, au existat cercetări de parazitologie începând cu anul 1889, dar aproape toate în jurul babesiozelor și apoi ale durinei; cercetări efectuate după planuri sistematice, urmărind o înlănțuire științifică, nu au fost (4).

Prof. Ion Ciurea întemeiază în anul 1919, la Facultatea de Medicină Veterinară nu numai Catedra de parazitologie și Inspekția alimentelor, ci și primul Laborator de cercetari experimentale pentru studiul helminților, care în stare larvară se găsesc la pești, iar în stare adultă la om, mamifere și păsări. Toate cercetările sale s-au bazat pe observațiile privind infestațiile naturale, cât și pe cele experimentale (9, 10). Metoda experimentării introdusă la studiul trematodelor, a avut o importanță covârșitoare pentru cercetare în general, a acestor helminți (Fig. 11). Prof. Ion Ciurea a fost cercetătorul care a răspuns prompt și cu multă dragoste când era nevoie de priceperea sa. Dacă analizăm perioada 1905–1919, adică aproape 14 ani petrecuți la Piatra Neamț, în care timp a publicat peste 30 de lucrări științifice, vedem că preocupările i-au fost legate de viața celor în mijlocul cărora trăia. O parte din lucrările științifice efectuate se referă la probleme de controlul alimentelor, sarcina pe care o avea ca medic veterinar oficial de abator și apoi de oraș.

Fig. nr. 11 – Laboratorul de Parazitologie, fondat de I. Ciurea în anul 1919

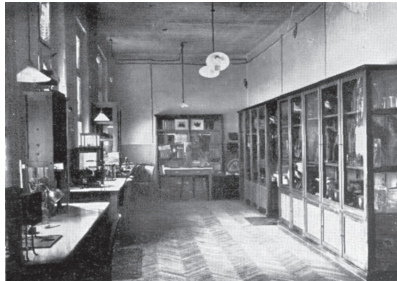

Fig. nr. 12 – Muzeul de ichtiopatologie fondat de I. Ciurea

În anul 1924 participă la Congresul de Zootehnie și Igienă Veterinară din 12 septembrie desfășurat la Cluj, când se organizează și Expoziția

zootehnică a Ardealului, la care Ion Ciurea face parte din Comitetul de Consultare pe probleme de Boli Parazitare ale animalelor, împreună cu prof. Constantin Motaș care era pe probleme de Boli Infecțioase

Prof. I. Ciurea a întemeiat la Facultatea de Medicină Veterinară unul din cele mai frumoase muzee de ihtiopatologie (Fig. 12). În această privință, a colaborat aproape 3 decenii cu savantul Grigore Antipa (Fig. 13), cu care a organizat studiul Deltei Dunării sub diferite aspecte, în special în privința fondului piscicol, al cărui director era dr. medic veterinar Petre Popescu-Daia (Fig. 14).

Fig. nr. 13 – Grigore Antipa (n. 27.11.1867, Botoșani – d. 09.03. 1944, București) a fost un naturalist, biolog darwinist, zoolog, ihtiolog, ecolog, oceanolog și profesor universitar român. Este savantul care a renovat total și instalat în 1906 *Muzeul Național de Istorie Naturală*, care acum care îi poartă numele, în actualul său lăcaș din București. A fost Membru titular al Academiei Române din anul 1910.

Fig. nr. 14 – *Medicul veterinar Petre Popescu-Daia (1872–1952) se remarcă între medicii veterinari deschizători de drum, pionier în piscicultura românească. A urmat timp de 4 ani cursurile Școlii Superioare de Medicină Veterinară din București între anii 1892–1896. Din 1923 până la 1930, când este pensionat, deține importantul post de director general al Pescăriilor Statului.*

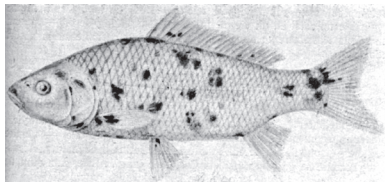
Aprofundarea studiului peștilor ce sunt gazde intermediare pentru trematode, îl consacră în lumea cercetătorilor și-l face cunoscut celor care se ocupau cu diferite aspecte ale pisciculturii. Era atunci epoca în care

figura marelui Grigore Antipa domina problemele economice pescărești, ale pisciculturii și nu numai, din țara noastră. La această muncă de o deosebită importanță economică, socială și sanitară, este chemat prof. Ciurea, pentru a-și da aportul ca cercetător. În cadrul Administrației pescăriilor statului, prof. Ciurea este consilier științific (1929–1931), s-a aplecat asupra studiului infestării cu trematode prin consumarea de pește din bălțile și Delta Dunării sau din lagunele Mării Negre. El a demonstrat că peștii de apă dulce și cei de apă marină constituie o puternică sursă de infestare cu trematode variate nu numai pentru păsările ihtiofage, dar și pentru animalele domestice și om, cercetări efectuate îndeosebi în perioada 1924–1934. Ion Ciurea ia parte la multe cercetări făcute în Delta Dunării, organizate de Pescăriile statului. Posibilitatea de experimentare se mărește foarte mult și, în același timp, și speciile de trematode descrise (8, 11). Cu toate aceste solicitări, prof. Ciurea nu a refuzat nici alte sarcini de cercetare, chiar dacă tematica lor era mai îndepărtată de trematode.

În lucrarea intitulată „Heterophyidae parazitare în fauna din România” bazată pe studii morfologice și experimentale, descrie noi specii de paraziți: *Metagonimus* (Loosia) *romanica* (1912) și *Metagonimus* (Loosia) *dobrogensis*, *Parascocotyle sinoense*; *Ascocotyle sinoecum* (1923); *Metascocotyle witenberge*; acestea având drept gazde intermediare diferite specii de pești ca: *Scardinius erythrophthalmus* L; *Abramis brama* L; *Blicca björkna* L, și *Idus idus*. Efectuând examenul microscopic, I. Ciurea a evidențiat chiști de metacercari în icre, mușchi și aripi. I. Ciurea descrie 5 specii noi din familia *Strigeidae*: *Prohenistomum apendiculatus*, *Proelaris clevate*, *Neodiplostomum* (Conodiplostomum) *pseudospathula*, *Neodiplostomum* (Conodiplostomum) *perlatum* (1911) și *Neodiplostomum cuticula*. Apoi în 1924 descrie la crap *Nascus cuticola* (Fig. 15); în 1928 descrie la biban *Rossicotrema donicum* (Fig. 16); în 1924 descrie la crap *Holostomyza perlată* (Fig. 17), iar în 1938 descrie la biban *Eustrongylides excisus* (Fig. 18).

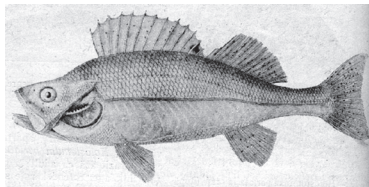
În anii 1923–1924 se înregistrează în țara noastră cea mai puternică invazie de *Simulium columbacense* (sau *columbacensis*, *colombaschense*), invazie care numai în câteva zile a produs moartea a peste 16.000 de animale (bovine). Prof. Ciurea, solicitat de Ministerul Agriculturii, studiază împreună cu prof. Gheorghe Dinulescu, epidemiologia și combaterea invaziilor muștei columbace din anul 1924, în regiunea Banat-Orșova și antrenează la această cercetare un apreciabil număr de medici veterinari de pe teren. Cantitatea de material recoltat și adus la laborator a ocupat o

colecție de peste 500 de borcane. Lucrarea intitulată: *Prevenirea și combaterea muștei columbace* (1924), publicată în Revista de medicină tropicală și parazitologie din Liverpool, a fost recenzată pretutindeni (3, 17, 23).

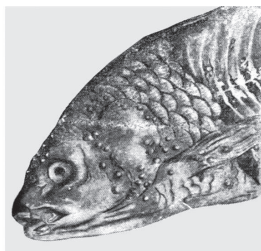
Black spots disease in carp induced by *Nasus cuticola*
(after I. Ciurea, 1924)

Fig. nr. 15

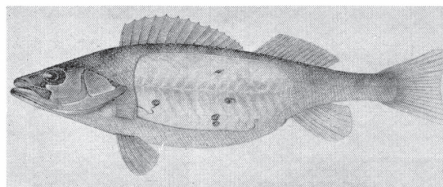
Black points disease in perch with *Rossicotrema donicum*
(after I. Ciurea, 1928)

Fig. nr. 16

Pearly *Holostomysazie* in carp
(after I. Ciurea, 1924)

Fig. nr. 17

Eustrongylides excrucians in perch (*Perca fluviatilis*)
(after I. Ciurea, 1938)

Fig. nr. 18

Prof. Pavlovski de la Leningrad solicită să-i trimită extrase și clișeele lucrării, pentru a fi publicate în tratatul pe care îl edita atunci. Este vorba de cunoscuta lucrare *Gifftiere*. Materialul enorm adunat atunci a fost preluat de prof. Dinulescu Gheorghe, care a întocmit monografia Simulidele din R.P.R., publicată în Editura Academiei R.P.Române. Invaziile de muscă columbacă conform hărții răspândirii acesteia pe teritoriul României (Fig. 19), s-au constatat până în anul 1983.

Femela zboară după împerechere și după ce și-a pus ouăle prin pâraiele de munte. Din ele mai ies în toiul verii încă un roi, prin luna Mai sau Iunie. Locul lor obișnuit este în Banat, Oltenia și peste Dunăre în Iugoslavia. Cele mai încercate județe sunt: Mehedinți, Gorj, Dolj, Caraș-Severin. Alteori, însă, se răspîndesc și mai departe. Astfel, în anul 1923, s-au întins către răsărit până-n județul Dâmbovița, fugind de câmpie și ținându-se mai mult de partea dealurilor și a muntelui. Spre mieznoapte s-au urcat

Fig. 19. Răspândirea muștelor columbace pe teritoriul României (după Simionescu, 1983). Femela mică la trup pare că ar fi presărată cu făină; este albicioasă și cu perișori gălbui. Pare gheboasă, căci pieptul, la spate, este umflat. Picioarele sunt vârgate alb cu negru.

până-n Bihor, aproape de Oradea, iar spre Apus au cuprins tot Banatul deluros și muntos. Numai în 1923 au pierit, înțepate de musca-rea, peste 16 000 de vite de toate „soiurile”. Mai mult, au pierit dintre boi și vaci, dar și cai (1585), oi (915), capre (460), porci (2834), bivoli, măgari. Au ajuns și în unele crescătorii de cerbi din Ardeal, de le-au zvântat. Bietele capre piereau cu botul vârat în fân sau în apă, numai să scape de „pacoste” (citate din articolul „Răspândirea muștei-rele”, d. I. Ciurea și Gh. Dinulescu).

Ciclurile de cercetări referitoare la familiile: *Heterophyidae*, *Strigeidae*, *Opistorchidae*, *Paramphistomidae* etc, sunt cunoscute în toată lumea. Este foarte interesant modul cum este scrisă adresa de pe plicul unei scrisori trimisă de japonezul prof. Iokogawa din insula Formosa, care se adresează, în anul 1912, într-o controversă de prioritate, profesorului I. Ciurea „de la Universitatea din Piatra Neamț”. În anul 1912, Katsurada publică o lucrare în care descrie pe *Metagonimus yokogawai*, pe care, tot în anul 1912, îl descrie și Ion Ciurea, sub denumirea de *Metagonimus romanicus*. Lucrările publicate, una la Tokio și alta la Berlin, apar la intervale de o lună una de alta, prima însă a apărut a savantului japonez, ca atare denumirea de *M. romanicus* a rămas în sinonimie. Este solicitat de numeroși profesori din Europa și Asia pentru consultări în diverse probleme de parazitologie.

A fost autorul a sute de lucrări de specialitate, a colaborat și a făcut schimb de publicații, de preparate și de lucrări științifice cu diferiți biologi și parazitologi din lume, contemporani cu el.

În anul 1922 este ales membru al Societății de Helmintologie din Washington.

Literatura de specialitate citează în sute de locuri lucrările prof. Ciurea, iar alți parazitologi străini au denumit diferiți paraziți descriși ulterior cu numele savantului român, astfel:

– Scriabin denumește un trematod genul *Ciureana*, specia *quingularis*;

– Isaitcikob descrie și denumește *Ciureana cryptocotyloides*;

– Witemberg dă numele de *Desciogonimus Ciureana* etc.

Profesorul Ion Ciurea, în cei 20 de ani cât a condus Catedra înființată de el, a fost apreciat atât în țară, precum și în străinătate, a participat la viața universitară (Fig. 20 și Fig. 21).

Pentru meritele sale profesional-științifice, Prof. I. Ciurea a fost ales ca membru în următoarele academii, asociații, societăți științifice:

– membru corespondent al Academiei Române din 06 iunie 1927;

– membru titular al Academiei de Medicină din România în 1929;

– membru al Societății de Helmintologie din Washington 1922;

– membru permanent în Comitetul Internațional de Parazitologie, ales la Congresul de la Padova (1930);

– președinte al Societății de Biologie din Paris, filiala București;

– membru titular al Academiei Naturaliștilor „Leopold Carolina” din Halle (1939), în locul rămas vacant prin decesul prof. Gh. Marinescu (Fig. 22);

– membru al Societății Regale Române de Geografie;

– membru al Societății de Medicină Veterinară;

– membru în comitetul Asociației Generale a Medicilor Veterinari din România;

– membru al Societății de Științe din România;

– membru al Societății Naturaliștilor.

Ion Ciurea fiind subminat de o boală necruțătoare, care-l împiedică să mai lucreze, se stinge din viață în ziua de 20 martie 1944, lăsând posterității o operă trainică, apreciată de mulți specialiști români și străini.

Fig. nr. 20 – Deschiderea cursurilor universitare în anul 1927-1928, în fața Amfiteatrului Ion Poenaru, în centru cu capul descoperit, este Ion Ciurea

Fig. nr. 21 – Corpul didactic al Facultății de Medicină Veterinară București, în anul 1931. De la stânga la dreapta, în primul rînd : R. Vlădescu, I. Ciurea, Gh. Udriski, I. Poenaru-decan, P. Riegler, Gr. Slavu, Al. Ciucă, rîndul II, în picioare; Fr. Popescu, Gh. Nichita, Gh. Iliescu, M. Fălcoianu, Gh. K. Constantinescu, rîndul III: H. Dagonfski, I. Bucică, I. Bădescu, E. Apostoleanu, M. Mihăilescu; rîndul IV: N. Tuschak, D. Nicolau, V. Soituz, Al. Vechiu, Al. Panu, N. Borcilă; rîndul V: V. Stamo, P. Homutov, O. Vlăduțiu, V. Gheție

Astfel, prof.dr. biolog Nicolae Leon (1862–1931), fratele vitreg a lui Grigore Antipa, de la Universitatea din Iași scria: Subliniez curajul care l-a avut, ca singur, de acolo din orașelul de provincie, să se facă cunoscut prin cercetările sale. Iar nouă tuturor astăzi – ne spune – Prof. N. Leon în amintirile sale –, cum a fost și ce a devenit Ion Ciurea: „.....fără laborator, fără bibliotecă, a produs nenumărate lucrări de Parazitologie”. Profesorul Ion Ciurea s-a consumat ca o făclie pentru progresul științei (*Cinstirea marilor personalități. Anul XI, Nr. 60, mai-iunie 2004. Redacția*).

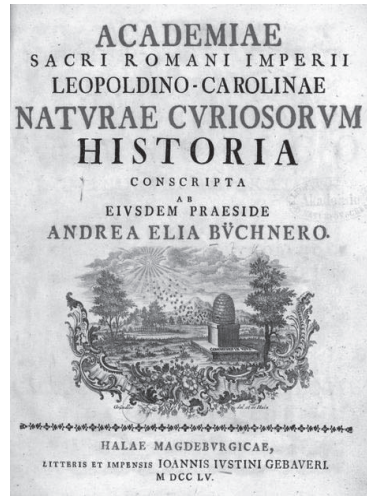
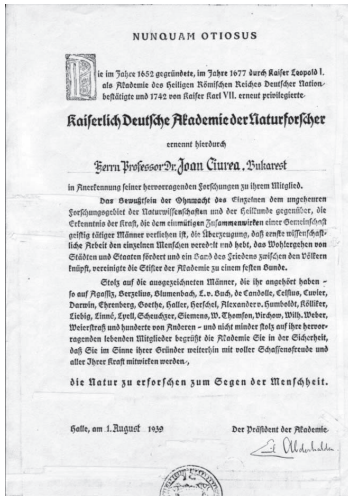

Fig. nr. 22 – Diploma de membru titular al Academiei Naturaliștilor „Leopold Carolina” din Halle emisă la 1 August 1939 (stânga); Istoria Academiei Leopoldino-Carolinae (dreapta)

În arhiva Muzeului de Istorie Naturală “Grigore Antipa”, sub îngrijirea domnilor: Alexandru Marinescu și Mircea Andre s-a păstrat/se păstrează? înregistrările audio pe bandă magnetică, ale conferinței organizate cu ocazia centenarului nașterii lui Ion Ciurea, astfel;

TABLEAU 3

Centenaire Ioan Ciurea et Constantin N. Ionescu 1878–1978. No Bande 27. din 7.XII.1978

– Prof. dr. doc. RADU CODREANU membre de l’Acad. R.S.R. Introduction et presentation des personnalités fêtées. Durée en minutes – 34

– Prof.dr. ALEXANDRU NICULESCU – La vie et l'oeuvre scientifique de Ioan Ciurea. Durée en minutes – 27

– Prof. dr. ION BERCEA – Ioan Ciurea et le developpement de la pathologie veterinaire. Durée en minutes – 15

– Conf. dr. doc. ELENA CHIRIAC – Ioan Ciurea, initiateur de la parasitologie ecologique. Durée en minutes – 22

– Dr. GHEORGHE OLTEANU – La contribution de Ioan Ciurea la connaissance des helminthoses des Mammiferes et de l'Homme. Durée en minutes – 19

– Dr. LAURENTIU GEORGESCU – Ioan Ciurea et l'arachnoentomologie parasitologique. Durée en minutes – 17

La data de 15 septembrie 1986, a avut loc deschiderea oficială a Școlii Generale nr. 6 din Fălticeni, strada 13 Decembrie nr. 13. Iar din data de 4 iunie 2004, Școala a primit numele academicianului Ion Ciurea, descendent al cunoscutei familii fălticenene Ciurea. Școala Gimnazială "Ion Ciurea" din orașul Fălticeni urmărește promovarea unui învățământ de calitate, modern și creativ, bazat pe experiență, valori și performanță, într-un parteneriat real școală-părinți-comunitate. În această direcție, intenționăm o diversificare a activităților școlare și extrașcolare pentru atragerea și implicarea unui număr tot mai mare de elevi, cadre didactice și părinți în viața școlii.

Muzeul Apelor „Mihai Băcescu” din Fălticeni este un muzeu de științe naturale înființat în anul 1914 de profesorul Vasile Ciurea în municipiul Fălticeni, județul Suceava. Muzeu ce reconstituie lumea cercetătorilor Emil Racoviță, Grigore Antipa, Paul Bujor, Ion Boreca și Mihai Băcescu, cu exponatele de aici reliefând contribuțiile științei românești în domeniul hidrobiologiei. Muzeul deține și colecții de: arheologie, istorie, arme vechi, etnografie, carti vechi, numismatică și fotografii. Un punct de atracție reprezintă trăsura, un exponat de mare valoare, executată de Leon Comnino timp de 35 de ani numai din briceag, și expusă în 1937 în Expoziția Universală de la Paris. Participând la numeroase expediții oceanice, descoperind numeroase specii de pești și crustacei, academicianul Mihai Băcescu a dăruit muzeului peste 720 de exponate. Toate acestea sunt expuse în două săli, ca un omagiu adus savantului Mihai Băcescu (1908–1999). Două camere sunt dedicate medicului veterinar parazitolog Ion Ciurea (1879–1944), născut în Fălticeni, descoperitorul a noi specii de viermi paraziți la animale.

Lista sinoptică a principalelor lucrări științifice ale lui Ion Ciurea:

1. Ciurea I. – Trichinelosis bei der Katze; *Zeitschr. f. Fl.-u. Milchhyg; März 1911*

2. Ciurea I. – Über einige neue Distomen aus dem Darm unserer Haustiere und das Pelikans für welche die Fische ale Infectionsquelle zu betrachten sind; *Ztschr. f. Infectionskr. d. Haustiere, XVI, 445–458, fig. 1–3 dans texte, Pl I; 1915*

3. Ciurea I. – Über einige neue Distomen aus dem Darm unserer Haustiere und das Pelikans für welche die Fische usw; *Ztschr. f. Infectionskr. d. Haustiere, XVII, 108–112, fig. 1–4 dans texte; 1915*

4. Ciurea I. – Sur une nouvelle Proalaria et son metacercaire; *Bul. Acad. Roum, nr. 9–10, Bucharest; 1928*

5. Ciurea I. – Heterophydes de la faune parasitaire de Roumanie; *Parasitology, vol. 16(1), p. 1–21, London; 1924*

6. Ciurea I. – *Rossicotrema donicum* Skrj et Lintrop et sa metacercaire; *Archive Romaine de Pathologie expérimentale et Microbiologique, T I, nr. 4, p. 531–539, Bucharest; 1928*

7. Ciurea I. – Contribution a l'étude morphologique et biologique de quelque Strigeides des oiseaux ichtyophages de la faune de Roumanie; *Archive Romaine de Pathologie expérimentale et Microbiologique, T 3, nr. 3, pag. 277–323, Bucharest; 1930*

8. Ciurea I. – Les poissons de la M. Noire comme source d'infestation par les trematodes de la famille des Heterophides et des Echinostomides; *Archive Romaine de Pathologie expérimentale et Microbiologique, T 4, nr. 3–4, Bucharest; 1931*

9. Ciurea I. – Sur une infestation massive des poissons rapaces du lac Greaca par les larves d'Eustrongylides excisus Jägerkioldi (1899); *Gr. Antipa Hommage à son oeuvre, p. 1–14, Bucharest; 1938*

10. Ciurea I. – Heterophiidele faunei parazitare din România; *Pagini Alese din Operele înaintașilor științelor agricole, I.A.N.B., p. 172–192, București; 1955*

Caricaturistul Constantin (Titu) Simionescu, medic veterinar, l-a prezentat într-o ipostază caracteristică pe Profesorul Ciurea Ion, cântând din fluier helminților (Fig. 23).

Fig. nr. 23 – Profesorul Ciurea Ion cântându-le din fluier helminților
(Caricatura a fost realizată de Constantin (Titi) Simionescu

Bibliografie

- [1] ***, *75 de ani de la întemeierea învățământului medicinei veterinare în România, 1856–1931*, Tipografia Cultura, București, 1931.
- [2] ***, *Alma Mater Veterinaria Bucurensis la a 140-a aniversare*, Editura All, București, 2001.
- [3] ***, *Personalități din trecutul medicinei veterinare*, Vol. I, Societatea de Medicină Veterinară, București, 1987.
- [4] ***, *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii* – dicționar, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982.
- [5] Constantiniu Florin, *O istorie sinceră a poporului român*, editura Univers Enciclopedic, București, 1997; ISBN 973-9243-07-X
- [6] Curcă, D., *Data regarding the incidence of trichinellosis in Romania until 1940*. Xth International Conference on Trichinellosis, 20–34 august 2000, Section: Past & Future of Trichinellosis, Fontainebleau, France, Abstract Book, p. 6.
- [7] Curcă, D., *Data regarding the incidence of trichinellosis in Romania until 1940*. 31st International Congress on the history of Veterinary Medicine, Brno, Czech Republic, September 6–10, 2000, Book of Abstracts, p. 62–63
- [8] Curcă D., V. Andronie, Ioana Cristina Andronie, *The first romanian ichthyopathologist professor ION CIUREA (1878–1944)*. 32nd International Congress

- on the History of Veterinary Medicine, Oslo, Norway, August 15–19, 2001, Abstract p. 37.
- [9] Curcă, D., Andronie, Ioana Cristina, Andronie, V., *The establishment of the first Agricultural Schools and Veterinary Medicine Schools in Romania*, 33rd International Congress on the History of Veterinary Medicine, Lutherstadt Wittenberg, Germany, 21–24 august, Abstracts, 23, Proceedings 117–127, 2002.
- [10] Curcă, D., *Formarea primelor școli de agricultură și ale celor de medicină veterinară din România*, Simpozion Facultatea de Medicină Veterinară, Rezumat p. 11–13, București, 11 oct. 2002. Lucrări științifice U.Ș.A.M.V.B., Seria C, vol. XLIV–XLV, 2001–2002, p. 127–140.
- [11] Curcă, D., *Romanian priorities in control and eradication of epizootic disease in Veterinary Medicine*. Lucrări Științifice U.Ș.A.M.V., București, Seria C, Vol. XLIV–XLV, 2001–2002, p. 127–144.
- [12] Curcă D., *Romanian military veterinary medicine in surrounding of the First World War*. Symposium “Contributions of Scientific Research to the Progress of Veterinary Medicine, 18–19 nov. 2010
- [13] Curcă D., Sinchievici B., *Medicina veterinară militară românească în preajma primului război mondial*. Conferință în cadrul celui de-al XI Congres Național de Medicină Veterinară, 8–10 Mai 2011, Opera Română.
- [14] Curcă, D., *Personalități marcante ale medicinei veterinare militare din Bucovina*. Conferință la Asociația Medicilor și Farmaciștilor Ofițeri în Rezervă „General doctor CAROL DAVILA” – A.M.F.O.R. Fondată în anul 1990, la Cercul Militar Național, București, Ședința din 18 oct. 2012.
- [15] Curcă, D., *Personalități marcante ale medicinei veterinare din Bucovina, membri ai Academiei Române (I. Acad. m. o. Gheorghe Udrischi; Acad. m.c. Petre Spanul)* în STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS, vol. VII, 2014, p. 37–58.
- [16] Curcă, D., *Personalități marcante ale medicinei veterinare din Bucovina, membri ai Academiei Române (II. Acad. m. c. Prof. dr. Ciucă Alexandru)* în STUDII ȘI COMUNICĂRI / DIS, vol. VIII, 2015, 353–380.
- [17] Curcă, D., *Personalități marcante ale medicinei veterinare din Bucovina, membri ai Academiei Române (III. Acad. m. c. Prof. dr. Ciurea Ion)*, comunicare la Sesiunea Anuală de Comunicări Științifice a Diviziei de Istoria Științei a CRIFST al Academiei Române, București.
- [18] Kirițescu Constantin, *Istoria războiului pentru întregirea României*, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1989
- [19] Iftimovici, R., *Istoria medicinei*, Editura All, București, 1994.
- [20] Satco Emil, *Enciclopedia Bucovinei*, Editura Princeps Edit, Iași, 2004.
- [21] Simionescu, C., Moroșanu, N., *Pagini din trecutul medicinei veterinare românești*, Editura Ceres, București, 1984.

- [22] Stancu, I., *Reprezentanți de seamă ai medicinei veterinare românești (1856–2001)*, Editura Coral Sanivet, București, 2002.
- [23] Tomescu, V., Gavrilă, M. I., *Momente și personalități din trecutul științei veterinare mondiale*, Editura Ceres, București, 1983.

<http://www.academician.ro/article/wiki/701541/Ioan-Ciurea/o/o> <http://www.users.imagnet.fr/~dupouyca/abstracts.html>